

น้อยหน้าเครือ

พืชอนุรักษ์ อพ.สธ.

น้อยหน้าเครือ จัดอยู่ในวงศ์ Schisandraceae จากการรายงานพืชชนิดนี้ของไทยที่ตีพิมพ์ในวารสาร Flora of Thailand (Chusir and Paritrat, 1999) พบเพียงชนิดเดียวคือ *Kadsura ananosma* Kerr (หรือชื่อพ้อง *Kadsura coccinea* (Lem.) Smith.) ในประเทศไทยจากการสำรวจของคณะปฏิบัติงานนิเวศวิทยาการ อพ.สธ. ภาคเหนือ เมื่อปี 2554

จุลสาร สวทพถกษศาสตร์โรงเรียม

สวัสดิ์ท่านสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์
โรงเรียนทุกท่าน ช่วงนี้เข้าฤดูฝนเต็มตัว สมาชิก
หลายจังหวัดได้รับผลกระทบรุนแรง มากบ้างน้อย
บ้าง สมาชิกทุกคนก็ขอเอาใจช่วยให้ผู้ประสบภัย
ผ่านพ้นไปด้วยดีนะคะ ฉบับนี้เป็นฉบับที่สี่ของปีที่
ยี่สิบสองแล้ว ทางกองบก.ก็พยายามพัฒนาเนื้อหา
และเรื่องราวที่ทันสมัยและเป็นที่น่าสนใจของสมาชิก
มาฝากกันอยู่ตลอด หากท่านใดมีเรื่องราวน่าสนใจ
จะเผยแพร่ให้มวลสมาชิกได้ทราบ จุฬสารเราก็คงยินดี
รับพิจารณาณะคะ

แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า สวัสดิ์ค่ะ

ในเล่ม

ถ้อยแถลง	2
แนะนำโรงเรียนสมาชิกฯ	2
ข่าวสมาชิกฯ	3 - 4
ฐานทรัพยากรท้องถิ่น	5
Plants In Focus	6
สรรหามาฝาก	7
บทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ	8-9
ETC etera	10-11
นกในหมู่เกาะแสมสารและเส้นทางการดูนก	12-13
องค์ความรู้และภูมิปัญญาจากฐานทรัพยากรท้องถิ่น	14
คุยสบายๆ กับที่ปรึกษา	15
พฤกษาวรรณศิลป์	16

โรงเรียนเชียงเพ็งวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี
สถานที่ตั้ง 297 หมู่ 3 ตำบลเชียงเพ็ง อำเภอกุตุบ จังหวัดอุดรธานี 41250
โทรศัพท์ 042-910030 โทรสาร 042-910030

ผู้บริหาร นางเจนจิรา ศรีนา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
นายเกรียงศักดิ์ เพชรดี ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน

ผู้ประสานงาน นางดวงใจ เพชรดี ตำแหน่ง ครู กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ข้อมูลบุคลากร ผู้บริหาร 2 คน ข้าราชการครู 21 คน ผู้ช่วยครู 20 คน

สนับสนุนการสอน 6 คน นักการ 7 คน นักเรียน 570 คน

ผลการดำเนินงาน งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

โรงเรียนเชียงเพ็งวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 25
พฤษภาคม 2558 ได้นำแนวทางการดำเนินงาน 5 องค์ประกอบของงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน พืชศึกษาเชิงลึกคือ
มะม่วงต้น บุรณการสู่การเรียนรู้การสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจภายในโรงเรียน และโรงเรียน
กับชุมชน เป็นแหล่งข้อมูลพืชพรรณและภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการศึกษาเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้
รู้จักตั้งคำถาม หาคำตอบจากผู้รู้ และปราชญ์ในชุมชน ส่งผลให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน และชุมชนได้สัมผัสกับ
ธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ทำให้มีจิตใจอ่อนโยน เห็นคุณค่าและไม่คิดทำลายสิ่งแวดล้อมมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์สืบไป

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ได้จัดการเยี่ยมกลุ่มสมาชิกฯ เป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมในการพิจารณาให้คะแนนการดำเนินงาน ในระดับป้ายสนองพระราชดำรินางานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และเกียรติบัตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ชั้นที่ 2 ปี 2560 ณ ศูนย์ประสานงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก ระหว่างวันที่ 30 พฤษภาคม – 2 มิถุนายน พ.ศ. 2560 โดยนำเสนอหลักฐานเอกสาร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารและการจัดการ ด้านที่ 2 การดำเนินงาน และด้านที่ 3 ผลการดำเนินงาน ซึ่งมีคณะที่ปรึกษาประสานงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและเจ้าหน้าที่กรอกรสร้างจิตสำนึก ให้ข้อเสนอแนะในการนำเสนอ ในการเยี่ยมกลุ่มสมาชิกฯ เป้าหมาย ครั้งนี้ มีสถานศึกษามานำเสนอผลงานจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนผดุงปัญญา โรงเรียนตรอนตรีสินธุ์ โรงเรียนชิววิธาราชภูร์ และโรงเรียนตากฟ้าวิชาประสิทธิ์ รวมจำนวน 55 คน (ผู้บริหาร 6 คน และครู 49 คน)

ภาพที่ 1 นางเพ็ญศรี พิษพันธ์ ที่ปรึกษาฯ อพ.สธ. กล่าวเปิดการเยี่ยมกลุ่มสมาชิกฯ เป้าหมาย

ภาพที่ 2 บรรยายภาคการนำเสนอผลงานภายในห้องประชุม

ภาพที่ 3 รองผู้อำนวยการฯ ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนผดุงปัญญา นำเสนองานด้านที่ 1

ภาพที่ 4 นางประสพศรี เตมียบุตร ที่ปรึกษาฯ อพ.สธ. ให้ข้อเสนอแนะด้านการบริหารและการจัดการ

ภาพที่ 5 คุณครูจากโรงเรียนตรอนตรีสินธุ์นางงาน ด้านที่ 2 การดำเนินงาน

ภาพที่ 6 คุณครูจากโรงเรียนชูวิชาวราษฏร์นางงาน ด้านที่ 2 การดำเนินงาน

ภาพที่ 7 คุณครูจากโรงเรียนตากฟ้าวิชาประสิทธิ์ นางงาน ด้านที่ 3 ผลการดำเนินงาน

ภาพที่ 8 นางพันทิพา สิงห์ชัยดี ที่ปรึกษาฯ อพ.สธ. ให้ข้อเสนอแนะในการตรวจหลักฐานเอกสาร

ภาพที่ 9 ตัวอย่างแฟ้มเอกสาร ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ของคุณครู ใบความรู้ ใบงาน และผลงานนักเรียน

ภาพที่ 10 คณะที่ปรึกษาฯ และเจ้าหน้าที่ อพ.สธ. ร่วมถ่ายภาพเป็นที่ระลึกกับคณะผู้บริหารและครู

เรียบเรียงโดย ดร.ปิยรัชฎ์ ปริญาพงษ์ เจริญทรัพย์

ภูมิปัญญาไทย: สำหรับเด็ก

การสังเกตอาการของลูกน้อย

ภูมิปัญญาที่ใช้ในการสังเกตอาการของลูกน้อยอาจไม่สามารถใช้สมุนไพรที่อยู่ในบ้านหรืออยู่ในครัวมารักษาได้ ผู้ปกครองให้สังเกตดี ๆ ถ้ามีอาการแบบนี้ควรนำลูกไปพบแพทย์แผนปัจจุบันหรือส่งห้องฉุกเฉินได้ทันที ได้แก่

มีไข้สูง ตัวร้อนจัด ตาแดง ซึม ลักษณะนี้อาจเป็นอาการไข้หวัดใหญ่

มีไข้สูง ตัวเหลือง อ่อนเพลียมาก หรือเจ็บแถวชายโครง ลักษณะนี้อาจเป็นโรคตับอักเสบ หรือน้ำดีอักเสบ

มีไข้สูง ไอมาก หายใจมีเสียงผิดปกติ คล้ายอะไรติคอค เด็กบางรายอาจมีอาการหน้าเขียว เป็นเช่นนี้ควรรีบพาลูกพบแพทย์ทันที เพราะอาจมีอาการของโรคคอตีบ

ปวดท้องแถวสะดือ เวลาเอามือกดเด็กเจ็บปวดมากขึ้น หน้าท้องแข็ง อาจท้องผูกและมีไข้ หากเป็นเช่นนี้อาจเป็นไส้ติ่งอักเสบหรือลำไส้อักเสบ

สังเกตว่าถ้าเด็กมีไข้สูงไม่มีอาการลด และเริ่มมีอาการอื่น ๆ ดังกล่าวร่วม ห้ามปล่อยเด็กไว้ตามลำพัง และมัวแต่ใช้ยาสมุนไพรอย่างเดียว ให้รีบพาไปพบแพทย์ทันที ให้ใส่เสื้อผ้าที่ระบายความร้อนได้ สวมสบายไม่รัดแน่น ระหว่างทางไปหาหมอ ให้ใช้ผ้าชุบน้ำอุ่นผสมน้ำมันมะนาว เช็ดตัวลดไข้ให้เด็ก หรือน้ำอุ่นธรรมดาปิดให้แห้งเช็ดตัวลดความร้อน เพราะถ้ามีไข้สูงมาก อาจทำให้เด็กมีอาการชักได้ มีแนวโน้มที่ส่งผลกระทบต่อสมองของเด็ก ยิ่งไปกว่านั้นอาจมีผลต่อพัฒนาการสติปัญญาการเรียนรู้ของเด็ก

ส่วนผสมของน้ำอุ่นผสมมะนาวคือใช้น้ำมันมะนาว 1 ผล ผสมน้ำอุ่นอุณหภูมิ 38 องศาเซลเซียส ปริมาณ 2 ลิตร การผ่านมะนาวต้องผ่าใต้น้ำและบีบใต้น้ำ (ผลมะนาวต้องล้างให้สะอาด) เพื่อให้ได้น้ำมันจากผิวด้วย ซึ่งกลิ่นของน้ำมันผิวมะนาว จัดเป็น Aromatherapy เพิ่มการไหลเวียนเลือดให้ดีขึ้น เด็กจะรู้สึกสบายตัว

เอกสารอ้างอิง

1. <https://baby.kapook.com/view49896.html>
2. <http://www.abhaiherb.com/knowledge/thaiherb/9158>
3. ภาพจาก <https://scontent.fbkk7-3.fna.fbcdn.net>

เรียบเรียงโดย ดร.ปิยรัชฎ์ ปริญญาพงษ์ เจริญทรัพย์

ต้นรวงผึ้ง

เหนือสุดสยามไพร	บมิลคลายพนาพรรณ
รวงผึ้งวิลาวัลย์	ดร.นันทประจักษ์
เจ้าฟ้าสยามแดน	นฤแคว้นฤดีคง
เทิดไท้ ๘ ยืนยง	องค์บรมราชกุมาร

วันที่ 28 กรกฎาคม 2560 เป็นวันที่สำคัญยิ่งของประเทศไทย เพราะเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ 10 และพรรณไม้ประจำพระองค์ซึ่งออกดอกในเดือนที่เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ ดอกรวงผึ้งมีกลิ่นหอม สวยงามและมีสีเหลืองสดใส ซึ่งเป็นสีประจำพระองค์เช่นเดียวกัน นั่นคือ ต้นรวงผึ้ง เป็นต้นไม้ประจำพระองค์ ที่เป็นพรรณไม้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยและจัดเป็นพรรณไม้พื้นเมืองของภาคเหนือ ประเทศไทยที่เรียกว่าพืชถิ่นเดียว (endemic plant) ของประเทศไทย พบบริเวณป่าดิบเขา ที่ระดับความสูงประมาณ 1,000 ม

ต้นรวงผึ้ง มีชื่อท้องถิ่นได้แก่ น้ำผึ้ง (กรุงเทพฯ) , สายน้ำผึ้ง และดอกน้ำผึ้ง(ภาคเหนือ) มีชื่อสามัญคือ yellow star ส่วนชื่อวิทยาศาสตร์คือ *Schoutenia glomerata* King subsp. *peregrina* (Craib) Roem. อยู่ในวงศ์ TILIACEAE

ลักษณะของต้นรวงผึ้งเป็นไม้ต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 5 ม. แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มทึบ ใบเป็นใบเดี่ยว รูปรีแกมขอบขนาน กว้างประมาณ 3 ซม. ยาวประมาณ 6 ซม. โคนใบสอบเบี้ยว ปลายใบแหลม เส้นใบออกจากโคนใบ 3 เส้น มองเห็นได้อย่างชัดเจน ดอกมีสีเหลืองเข้ม กลิ่นหอมตลอดทั้งวัน ออกเป็นช่อแน่นตามซอกใบ กลีบรองดอกเชื่อมกันเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็น 5 แฉกคล้ายรูปดาว ขนาดผ่าศูนย์กลางประมาณ 1.5 ซม. ไม่มีกลีบดอก เกสรผู้จำนวนมาก ดอกจะบานได้นาน 7-10 วันผลเป็นผลแห้ง ทรงกลม และมีขน โดยมีขนาดประมาณ 1 ซม. มีกลีบรองดอกติดอยู่ ออกดอกประมาณเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม ขยายพันธุ์ได้ดีโดยการตอนกิ่ง เป็นต้นไม้ที่ไม่ชอบน้ำมาก ชอบแสงแดดจัดและแห้ง

ต้นรวงผึ้งใช้ปลูกเป็นไม้ประดับ มีกลิ่นหอมสวยงาม และเป็นพรรณไม้ที่ควรค่าคู่ควรในการปลูกไว้เป็นไม้ประจำบ้าน และไว้ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ 10

เอกสารอ้างอิง

1. http://www.rspg.or.th/plants_data/kp_bot_garden/ruangpung.htm
2. Phengklai C. Tiliaceae. In Flora of Thailand Vol. 6(1); 1993.

ขอบคุณบทกลอนจากเว็บไซต์อุทยานหลวงราชพฤกษ์

<http://www.royalparksrajapruek.org/Knowledge/view/25>

สรรหามาฝาก

“ชาดอกประยงค์”

สวัสดีค่ะ เพื่อนๆค่ะ การดื่มชาเป็นสิ่งที่ดีต่อสุขภาพ ดื่มชาอุ่นๆจะได้รับความผ่อนคลาย ทำให้จิตใจสงบ เรามาเก็บดอกไม้มาทำชาไว้ชงดื่มกันค่ะ ชาดอกไม้ทั้งใบและกลีบดอกไม้จะปล่อยน้ำมันธรรมชาติที่มีสารโภชนาการและวิตามิน ชาดอกไม้แต่ละชนิดมีสรรพคุณต่างกันไป สำหรับฉบับนี้สรรหามาฝากนำ “ชาดอกประยงค์” มาฝาก สมาชิกค่ะ ดอกประยงค์แห้งชงกับน้ำร้อนดื่ม จะช่วยลดไข้ แก้อาการปวดข้างค่ะ

วิธีทำชาดอกประยงค์

ควรเป็นดอกจากต้นที่ปลูกเองจะปลอดภัยที่สุด ต้องปราศจากยาฆ่าแมลง

1. เก็บดอกประยงค์มาล้างน้ำให้สะอาด ไล่ตะแกรงให้สะอาด น้ำ เด็ดเอาเฉพาะกลีบดอก
2. ผึ่งในตะแกรงโปร่งๆ ไว้ในที่ที่มีอากาศระบายและแสงแดดส่องทั่วถึง แดดไม่ร้อนเกินไป ไม่ควรโดนแดดตรงๆ เพราะจะทำให้น้ำมันหอมระเหยในดอกไม้สูญเสียบ้าง ทิ้งไว้ประมาณ 8-10 ชั่วโมง ให้ดอกแห้งสนิท
3. นำดอกประยงค์ที่แห้งสนิทแล้ว ใส่ขวดโหลสุญญากาศ หลีกเลียงแสงสว่าง ความร้อนและความชื้น ชาจะเก็บไว้ได้นานหลายเดือน
4. เมื่อนำมาชงชา ให้ใช้ช้อนที่แห้งสนิทตักใส่แก้ว อย่าใช้มือหยิบใบชา

วิธีชงชา

1. ควรใช้น้ำกรองหรือน้ำแร่ จะได้สารอาหารธรรมชาติในดอกไม้มากกว่า
2. ใส่ชาดอกไม้ในแก้ว ปริมาณตามความชอบ
3. เทน้ำร้อนลงในชาดอกไม้ ไม่ควรใช้น้ำเดือดๆ เพราะจะทำให้ยางดอกไม้ออกมาเหม็นเขียวได้ ยกกาสูงๆ เวลาเทน้ำร้อน เพื่อให้ออกซิเจนหมุนเวียน และไม่ควรแช่ชาดอกไม้เกิน 5 นาที ตักใบชาดอกไม้ ออก พร้อมดื่มน้ำชาอุ่นๆ
4. หากต้องการความหวานเพิ่ม ควรเติมน้ำผึ้งแทนน้ำตาล เพื่อไม่ให้ความหอมดอกไม้เปลี่ยนไปจากเดิม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Aglaia odorata* Lour.

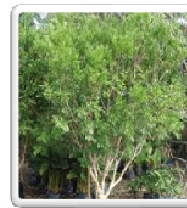
ชื่อสามัญ : Chinese perfume plant

วงศ์ : Meliaceae

ชื่อท้องถิ่น : ขะยง, ขะยม, พะยงค์, ยม (ภาคเหนือ);

ประยงค์ใบใหญ่ (ภาคกลาง); หอมไกล (ภาคใต้)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ : ไม้พุ่มกิ่งไม้ต้นขนาดเล็ก เปลือกต้นเรียบ สีเทา ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ออกเรียงสลับ รูปรี ปลายใบมน โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบ สีเขียวเป็นมัน ก้านใบแผ่ออกเป็นปีก ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบ ดอกสีเหลือง กลีบดอกมี 6 กลีบ ซ้อนกันเป็นรูปทรงกลมไม่บาน ผล รูปทรงกลมรี ผิวเรียบเป็นมัน ผลอ่อนสีเหลืองอ่อน ผลสุกสีแดง เมล็ดเดี่ยว สีน้ำตาล

เล็กๆ น้อยๆ กับการทำความสะอาดคราบตะกรันหน้าเตารีดไอน้ำ โดยการนำเกลือโรยลงบนกระดาด เปิดไฟเตารีดให้ร้อนสุด โดยไม่ต้องเติมน้ำในเตารีดเพื่อไม่ให้ระบบไอน้ำทำงาน จากนั้นถูเตารีดที่ร้อนลงบนเกลือ จะช่วยขจัดคราบตะกรันได้ค่ะ

เรียบเรียงโดย
สุเมตต์ ปุจฉาการ
คมสัน หงษ์ทรี

บทความจากคู่มือคุณวุฒิ

เอคไคโนเดิร์ม

Echinodermata (9)

เรียบเรียงจากหนังสือ เอคไคโนเดิร์มบริเวณหมู่เกาะสิมิลัน

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

Ophiocoma dentata Muller & Troschel, 1842

ชื่อสามัญภาษาไทย: ดาวเปราะละลาย

ชื่อสามัญภาษาอังกฤษ: Brittle star

ลักษณะ: ร่างกายเป็นแฉกรูปดาว 5 แขน แผ่นกลางลำตัวกลม ขอบของแขนมีหนามยาวเป็นแถวลายสีเข้มสลับจาง ลำตัวมีสีน้ำตาลจางลายเส้นสีดำ

แหล่งที่อยู่อาศัย: พบอาศัยอยู่ใต้ซากปะการังหรือก้อนหิน ไม่ชอบแสงสว่าง ยื่นแขนออกมาหาอาหาร

การแพร่กระจาย: เกาะปายู

Ophiopeza spinosa (Ljungman, 1867)

ชื่อสามัญภาษาไทย: ดาวเปราะละลาย

ชื่อสามัญภาษาอังกฤษ: Brittle star

ลักษณะ: ร่างกายเป็นแฉกรูปดาว 5 แขน แผ่นกลางลำตัวรูปห้าเหลี่ยม แขนทรงกระบอกแข็งแรง ขอบของแขนมีหนามขนาดเล็กและแนบติดกับแขน ลำตัวมีสีน้ำตาลเข้มลายสลับสีเขียว

แหล่งที่อยู่อาศัย: พบอาศัยอยู่ตามใต้ซากปะการังหรือก้อนหิน ไม่ชอบแสงสว่าง ออกหากินเวลากลางคืน

การแพร่กระจาย: เกาะบาง

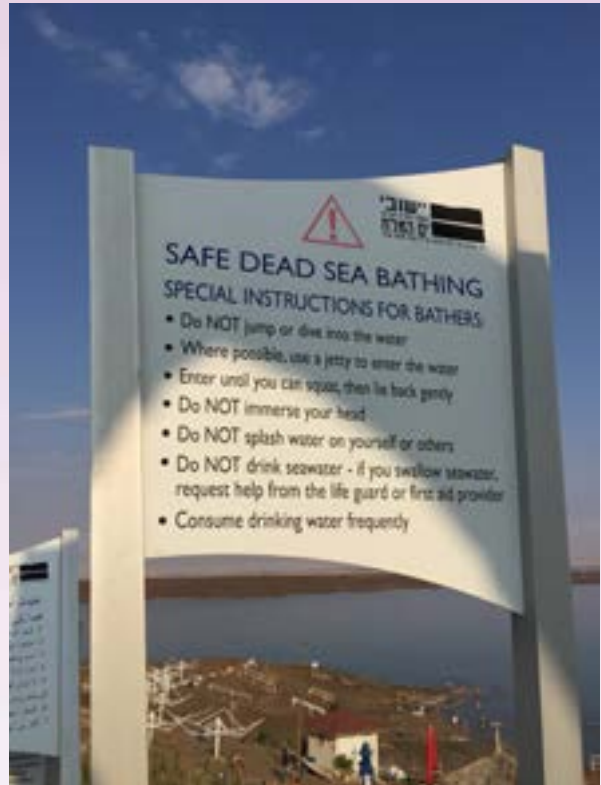
ติดตามตอนต่อไปฉบับหน้า

เรียบเรียงโดย พี่เจ

nutthaporn@hotmail.com

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

ภาพป้ายก่อนลงไปเล่นน้ำในเดดซี (ซ้าย) ป้ายเขียนว่า I visited the Dead Sea, the lowest place on Earth ฉันทมาเยี่ยมเยียนเดดซี สถานที่ที่ต่ำที่สุดในโลก (ขวา) ป้ายเตือนบอกข้อควรปฏิบัติเมื่อลงเล่นน้ำในเดดซีค่ะ

นอกจากนี้ยังพบว่าน้ำในทะเลสาบเดดซีมีความหนาแน่นถึง 1.24 กก./ลิตร เมื่อน้ำมีความหนาแน่นมากขนาดนี้นั้นทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่มนุษย์สามารถลอยตัวได้อย่างสบายในเดดซีค่ะ ดูลิขการลอยตัวในเดดซีได้ที่ <https://www.youtube.com/watch?v=c3k1o2dqLD8> ซึ่งการที่มนุษย์ทุกรูปร่างไม่ว่าตัวใหญ่หรือตัวเล็กก็สามารถลอยได้ในเดดซี เพราะว่ามีมนุษย์เรามากความหนาแน่นน้อยกว่าน้ำในเดดซีนั่นเองค่ะ แต่ข้อควรระวังก็คือการลอยตัวนั้น ต้องพยายามไม่ให้น้ำเข้าตาอย่างเด็ดขาด และห้ามจุ่มศีรษะลงในน้ำด้วยนะคะ การลอยตัวนั้นก็ง่ายมากเลย พอเดินลงไปใต้น้ำ กระยะตัวเองว่าปริ่มๆ ก็นอนหงายและลอยตัวได้เลยค่ะ ไม่น่าเชื่อว่าลอยได้จริงๆ!!! และทำยอดนิยมสำหรับการถ่ายรูปที่เดดซีคือลอยตัวและอ่านหนังสือค่ะ ชิลได้ขนาดนั้นเลย แต่เวลาขึ้นจากน้ำนั้น ต้องล้างตัวให้สะอาดนะคะ

ภาพคนลอยตัวในเดดซี

น้องๆ อาจจะสงสัยว่าเค็มขนาดนี้ อยู่ลึกขนาดนี้ แถมช็อกก็หนักแล้ว เดดซีมีสิ่งมีชีวิตหรือไม่ เดดซีนั่นถึงจะมีชื่อว่าเป็นทะเลสาบ แต่ก็ไม่ได้มีปลาว่ายว่ายวน หรือต้นไม้ น้ำพุร้อนไปมานะคะ สิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในเดดซีได้จะเป็นแบคทีเรียที่สามารถทนเค็มได้ (halophile) และพวกอาร์เคีย (archaea) ค่ะ

หลายคนอาจถามว่าเดดซีมีประโยชน์อะไรมั๊ย มีแน่นอนค่ะ อย่างแรกคือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของทั้งประเทศอิสราเอลและประเทศจอร์แดน นอกจากนี้โคลนและแร่ธาตุจากเดดซีนี้นักพบว่ามีการนำไปทำเครื่องสำอางหรือเครื่องประทินผิวหลากหลายยี่ห้อเป็นที่นิยมทีเดียวค่ะ แลมนบริเวณเดดซีมีปริมาณของเกลือสูง สารก่อภูมิแพ้ต่ำ มีความกดอากาศสูงในพื้นที่ที่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเลนี้ พบว่ามีผลกับอาการโรคบางชนิด ซึ่งพบว่าคนที่มีปัญหาด้านระบบหายใจจากโรคบางชนิดจะได้ประโยชน์เมื่อมารักษาตัวแถบนี้ โดยแถมๆ เดดซีมีสถานพักผ่อนเพื่อสุขภาพอีกด้วยค่ะ

ตอนนี้เดดซีกำลังประสบปัญหาน้ำระเหยมาก ขนาดของทะเลสาบลดลงและด้วยแม่น้ำจอร์แดนที่เป็นแหล่งน้ำสำคัญของเดดซีนั่น ส่งน้ำเข้าเดดซีได้น้อยลง เนื่องจากจำนวนคนเพิ่มมากขึ้นทำให้มีความต้องการใช้น้ำจากรแม่น้ำมากขึ้นเลยเหลือไหลลงเดดซีน้อยลงค่ะ นอกจากนี้ทั้งทางประเทศอิสราเอลและประเทศจอร์แดนก็ต่างใช้ประโยชน์จากแร่ธาตุในเดดซีโดยการระเหยน้ำเพื่อสกัดโพสเฟตนำมาใช้เป็นปุ๋ยอีกด้วย อย่างไรก็ตามมีความพยายามจากทั้งประเทศอิสราเอลและประเทศจอร์แดนที่จะรักษาไม่ให้เดดซีหดหายไปมากกว่านี้ค่ะ

อ้างอิง

Dead Seaจากเว็บไซต์ Wikipedia https://en.wikipedia.org/wiki/Dead_Sea เข้าถึงข้อมูลวันที่ 19 กรกฎาคม 2560

Dead Sea drying: A new low-point for Earthจากเว็บไซต์ BBC <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-36477284> เข้าถึงข้อมูลวันที่ 19 กรกฎาคม 2560

Ionescu D, Siebert C, Polerecky L, Munwes YY, Lott C, Häusler S, et al. 2012. Microbial and Chemical Characterization of Underwater Fresh Water Springs in the Dead Sea. PLoS ONE 7(6): e38319. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0038319>

New Life-Forms Found at Bottom of Dead Seaจากเว็บไซต์ National Geographic <http://news.nationalgeographic.com/news/2011/09/110928-new-life-dead-sea-bacteria-underwater-craters-science/> เข้าถึงข้อมูลวันที่ 19 กรกฎาคม 2560

ภาพคนลอยตัวในเดดซี <http://www.guideoftravels.com/wp-content/uploads/2011/04/Dead-sea.jpg>

คลิปIt's impossible to sink in the Dead Seaจาก Insider <https://www.youtube.com/watch?v=c3k1o2dqLD8>

นกในหมู่เกาะผสมสารและสีทางการดูนก

(ตอนที่ 11)

รองศาสตราจารย์ ผุสดี ปริยานนท์

ต่อจากฉบับที่แล้ว

รายละเอียดนกแต่ละชนิดบนเกาะผสมสาร

33. นกกระเต็นหัวดำ

ชื่อสามัญ Black-capped Kingfisher

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Halcyon pileata*

ชื่อสกุล Halcyon

ลักษณะและนิสัย นกกระเต็นชนิดนี้มีขนาดใหญ่กว่านกกระเต็นอกขาวเล็กน้อย (30 ซม.) ลักษณะเด่นชัดที่ต่างจากนกกระเต็นชนิดอื่น ๆ คือ มีหัวสีดำรอบคอสีขาว ด้านหลังและปีกมีสีน้ำเงินเข้ม เฉพาะบริเวณหัวปีกมีสีดำ ปากสีส้มแดง มักหากินใกล้แหล่งน้ำ พุงนา สวนตามชายทะเล หากินตามลำพัง

สถานภาพ เป็นนกอพยพที่พบบ่อย

34. นกกินเปี้ยว

ชื่อสามัญ Collared Kingfisher

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Halcyon chloris*

ชื่อสกุล Halcyon

ลักษณะและนิสัย นกกระเต็นชนิดนี้มีขนาด 24 ซม. ด้านหลังมีสีฟ้า น้ำทะเลสดใส บริเวณคอมีแถบสีขาว ออกและท้องมีแถบสีขาวเช่นเดียวกัน จะงอยปากมีสีดำ ร้องเสียงดังและถี่แก็ก ๆ โดยเฉพาะเวลาบิน มักหากินลำพังหรือเป็นคู่ พบบริเวณชายทะเลป่าโกงกางจนถึงลึกเข้ามาในสวนและแม่น้ำ

สถานภาพ เป็นนกประจำถิ่นพบบ่อย

35. นกจาบคาเล็ก

ชื่อสามัญ Green Bee-eater

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Merops orientalis*

ชื่อสกุล Merops

ลักษณะและนิสัย เป็นนกขนาดเล็ก (20 ซม.) ลำตัวมีสีเขียวมะกอก คอสีฟ้าอมเขียว มีลายเส้นสีดำพาดบริเวณคอ ออก และท้องสีเขียวอ่อน หัวสีน้ำตาล หางคู่กลางมีเส้นขนเรียวยาวยื่นพ้นออกมาจากขนหางคู่อื่น ปากเรียวยาวแหลมโค้งลงเล็กน้อย มักอยู่รวมกันเป็นฝูงหรือบินหากินตามลำพัง กินแมลงเป็นอาหาร

สถานภาพ เป็นนกประจำถิ่นพบบ่อยมาก

36. นกโพระดกธรรมดา

ชื่อสามัญ Lineated barbet
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Megalaima lineate*
ชื่อสกุล *Megalaima*

ลักษณะและนิสัย เป็นนกขนาดกลาง (29 ซม.) กลุ่มนกโพระดกเป็นนกที่ลำตัวสีเขียว ทำรังในโพรงไม้ นกโพระดกธรรมดามีหัวสีเหลือง มีลายขีดน้ำตาล ท้องสีเหลืองอ่อน หลังและปีกสีเขียวเข้ม ปากมีขนาดใหญ่สีเหลือง อาศัยในทุ่งโล่ง ป่าผลัดใบ มักส่งเสียงร้องโປឹก ๆ เป็นจังหวะถี่ ๆ

สถานภาพ เป็นนกประจำถิ่นพบบ่อยมาก

37. นกแอ่นตาล

ชื่อสามัญ Asian Palm-Swift
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Crypsiusus balasiensis*
ชื่อสกุล *Crypsiusus*

ลักษณะและนิสัย เป็นนกขนาดเล็ก (13 ซม.) หางลักษณะเป็นแฉกคล้ายหางปลา สีน้ำตาลดำ ปีกเรียวยาว ปลายแหลม จัดเป็นลักษณะของปีกนกที่บินได้เร็ว มักทำรังอยู่บนต้นตาล อาศัยอยู่ในพื้นที่เปิดโล่งตามหมู่บ้าน บินโฉบจับแมลงในอากาศ

สถานภาพ เป็นนกประจำถิ่นพบบ่อยมาก

38. นกแอ่นบ้าน

ชื่อสามัญ House Swift
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Apus affinis*
ชื่อสกุล *Apus*

ลักษณะและนิสัย เป็นนกขนาดเล็ก (15 ซม.) ลักษณะคล้ายนกแอ่นตาลแต่ปีกจะมีความกว้างและใหญ่กว่า บริเวณคอและสะโพกมีสีขาว หางเป็นแฉกสั้น ๆ อาศัยตามที่โล่ง โฉบแมลงกินเป็นอาหาร พบตามบ้านเรือน หน้าผา หรือตามสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ ทำรังด้วยโคลนตามซอกหิน พบในภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงราย เคยพบว่าทำรังอาศัยตามอาคารบ้านเรือน

สถานภาพ เป็นนกประจำถิ่นพบบ่อย

39. นกนางแอ่นบ้าน

ชื่อสามัญ Barn swallow
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Hirundo rustica*
ชื่อสกุล *Hirundo*

ลักษณะและนิสัย เป็นนกขนาดเล็ก (15 ซม.) บริเวณหัวด้านหลังของลำตัวไปจนถึงหางมีสีดำ ท้องสีขาว คอมีสีน้ำตาลแดง คาดด้วยขอบดำ หางเป็นแฉกลึก โดยเฉพาะในเพศผู้หางจะมีแฉกลึกกว่าเพศเมีย หากินเป็นฝูง โดยโฉบแมลงในอากาศ

สถานภาพ เป็นนกอพยพพบบ่อยมาก

ติดตามตอนต่อไปฉบับหน้า

ฐานทรัพยากรท้องถิ่น.... องค์ความรู้และภูมิปัญญาจากฐานทรัพยากรท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่งานสอพบทุกขาศาสตร์โรงเรียน (jiant_antz@hotmail.com)

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ได้จัดฝึกอบรมปฏิบัติการฐานทรัพยากรท้องถิ่น 4 ทรัพยากร รุ่นที่ 14/2560 ระหว่าง วันที่ 3 – 6 เมษายน พ.ศ. 2560 ณ ศูนย์ฝึกอบรมโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ลำตะคอง ตำบลคลองไผ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับพระราชทานป้ายสนองพระราชดำริฯ และเกียรติบัตรฯ ชั้นที่ 1 ในงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนทั้งสิ้น 6 แห่ง

การฝึกอบรมปฏิบัติการในครั้งนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับฟังการบรรยายและปฏิบัติการเรียนรู้ 4 ทรัพยากร ซึ่งประกอบด้วย พืช สัตว์ ชีวภาพอื่นๆ และภูมิปัญญา ซึ่งเป็นการเรียนรู้รูปลักษณ์ คุณสมบัติ พฤติกรรม นำไปสู่การกำหนดการใช้ประโยชน์ และกระบวนการสรรค์สร้างผลิตภัณฑ์ บนฐานของวิถีชุมชนและความเป็นชุมชน ตลอดจนฝึกกระบวนการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาชุมชน สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ สิ่งใหม่ เพื่อความสุขที่ยั่งยืนของชุมชนต่อไป

ภาพที่ 1 – 2 การบรรยายแนวทางการสนองพระราชดำรินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น

ภาพที่ 3 – 5 การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การทอผ้า การทำนา การปลูกผักปลอดสารพิษ

ภาพที่ 6 – 8 การเรียนรู้การใช้ประโยชน์จากพืช สัตว์ และชีวภาพอื่นๆ ในชุมชน

โดย จนท. ก7

นายปรีชา บุญสุวรรณ ที่ปรึกษาประสานงาน สอนพฤษภาคมโรงเรียน และฐานทรัพยากรท้องถิ่น พื้นที่ภาคใต้ ฝั่งอ่าวไทย โดยดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา 4 ปี โดยอดีตท่านดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด สุราษฎร์ธานี 2 (บ้านดอนเกลี้ยง) จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แรงบันดาลใจ ในการมาเป็นที่ปรึกษาประสานงานสอนพฤษภาคมโรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น การอยาก เห็นพืชพรรณ สัตว์ และชีวภาพ และทรัพยากรต่าง ๆ ของไทยยังคงอยู่ ไม่โดนทำลาย ทำลายให้สูญหาย โดยเริ่มจากการดำเนินงานสอนพฤษภาคมโรงเรียน ณ โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี 2 (บ้านดอนเกลี้ยง) และผ่านการพิจารณา ให้คะแนนฯ ในระดับปายสนองพระราชดำริฯ และเกียรติบัตรขั้นที่ 1 ซึ่งสิ่งที่ได้จากการดำเนินงานคือ ครูผู้สอน นักเรียน มีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ และมีความห่วงแหนในทรัพยากรของโรงเรียน และในการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ในท้องถิ่นที่ตนเองอยู่ และก่อให้เกิดประโยชน์ อย่างยั่งยืนในระยะยาว

ความประทับใจในการดำเนินงาน ได้เห็นความร่วมมือระหว่างครู ผู้เรียน และเจ้าหน้าที่ อพ.สธ. ที่มีความตั้งใจ ในการดำเนินงานสอนพฤษภาคมโรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ตลอดจนจนถึง คุณค่าทรัพยากร ศึกษาจนมีผลงานทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

การดำเนินงานร่วมกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ (อพ.สธ.) เป็นการดำเนินงานในรูปแบบของการปฏิบัติ จริยบนพื้นฐานทางด้านวิชาการ ที่มีการศึกษา ทดลองสรรสร้างสิ่งใหม่ นวัตกรรมใหม่ เป็นการรวมกลุ่ม คิด ทำ แก้ปัญหา โดย นักเรียน ครู และคนในชุมชน ก่อให้เกิดองค์ความรู้ ความสามัคคี เกิดการทำงานด้วยความสุข รอยยิ้ม และท้ายที่สุดก่อให้เกิด จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศชาติ เพื่อเยาวชนรุ่นลูกหลานสืบไป

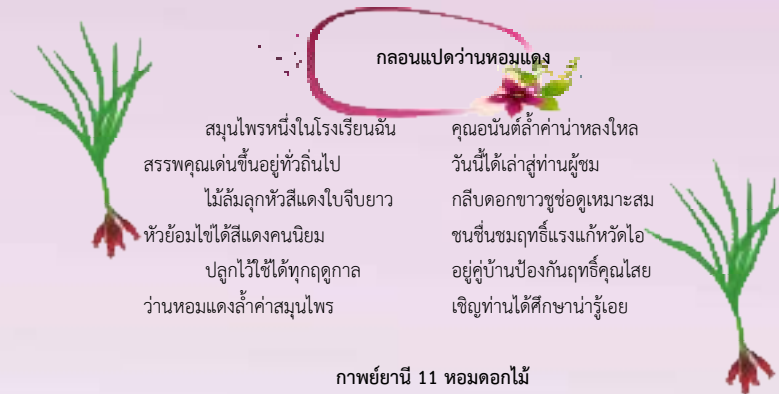
กำลังใจในการดำเนินงาน เกิดจากการได้ดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศ การดำเนินงานร่วมกัน การยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันละกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจ ความสามัคคีของผู้ร่วมงาน ก่อให้เกิดจิตสำนึกรักและห่วงแหน ทรัพยากร และพัฒนางานบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่กระบวนการสร้างนวัตกรรมที่หลายหลาก

พฤษชา วรรณศิลป์

ดงแก้ว

ฉบับนี้ขอนำเสนอผลงานของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน โรงเรียนได้บูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนกับการจัดการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้และนักเรียนนำความรู้ไปใช้ในการทำกิจกรรมในแต่ละลำดับการเรียนรู้ของงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และได้เรียนรู้ตามสภาพจริง เช่น การบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียนร่วมกับวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 1 ทัศนศิลป์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต ซึ่งนักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ ได้เป็นอย่างดี

กลอนแปดว่านหอมแดง

สมุนไพรมั่งในโรงเรียนฉัน	คุณอนันต์ล้ำค่าหลงไหล
สรรพคุณเด่นขึ้นอยู่ทั่วถิ่นไป	วันนี้ได้เล่าสู่ท่านผู้ชม
ไม่ล้มลุกหัวสีแดงใบจีบยาว	กลีบดอกขาวชูดูเหมาะสม
ห้วยยอมไซ้ได้สีแดงคนนิยม	ชนชื่นชมฤทธิ์แรงแก้หวัดไอ
ปลูกไว้ใช้ได้ทุกฤดูกาล	อยู่คู่บ้านป้องกันฤทธิ์คุณไสย
ว่านหอมแดงล้ำค่าสมุนไพรมั่ง	เชิญท่านได้ศึกษาน่ารู้เอย

กาพย์ยานี 11 หอมดอกไม้

การเวกกลิ่นหอมกรุ่น	หอมละมุนทุกเช้าค่ำ
สารภีหอมประจำ	หน้าอาคารสำราญใจ
โมกบ้านหอมชื่นจิต	ชวนพิณโหมกเครือไว้
กลิ่นหอมเย็นชื่นใจ	ติดตรงไปนานแสนนาน
อีกดอกพิกุลแก้ว	แบ่งบานแล้วม่วนสนาม
กลีบพฤกษ์ออกพวงงาม	กลิ่นหอมอ่อนหวานให้ชม
ดอกไม้ส่งกลิ่นหอม	ภมรดอมเคล้าผสม
เกสรปลิวตามลม	ช่วยแพร่พันธุ์ขจรไกล
ถึงคราสันกลิ่นหอม	เหล่าพะยอมถึงจุดหมาย
ติดผลออกลูกไว้	สืบเผ่าพันธุ์ดอกหอมไทย

พรรณสนะและข้อคิดต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในบทความต่างๆ ของจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ถือเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่จำเป็นต้องเป็นความคิดเห็นของ อพ.สธ. และ อพ.สธ. ไม่รับผิดชอบใดๆ ต่อบทความที่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์เกิดขึ้น บทความใดๆ ที่ตีพิมพ์ในจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สงวนสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 การนำส่วนหนึ่งส่วนใดของจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปใช้ต้องได้รับอนุญาตจากบรรณาธิการจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

บรรณาธิการ : นายพรชัย จุฑามาศ

ผู้เชี่ยวชาญด้านสมุนไพรมั่ง : ศ.ดร.เพียว เหมือนวงศ์ญาติ

กองบรรณาธิการฝ่ายบริหาร : น.ส. เพียว ศิริสัมพันธ์

กองบรรณาธิการฝ่ายวิชาการ : ศ.ดร. เพียว เหมือนวงศ์ญาติ ดร. ปิยรัชฎ์ ปริญาพงษ์ เจริญทรัพย์ น.ส. โมริสา กาญจนโสภาค น.ส. ศิริกุล เกษา

กองบรรณาธิการฝ่ายประสานงาน : นางอรสิรา บาโรส

กองบรรณาธิการฝ่ายประสานงานสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน : น.ส. ปัทมาวรรณ ราตรี นางกมล จันทวงศ์ น.ส. กชกร เดชากิจไพศาล

กองบรรณาธิการฝ่ายพิมพ์/เว็บไซต์ : น.ส. วิไลลักษณ์ ช่วงวิวัฒน์ น.ส. ดรุณี กวางทวย นายภัทรชัย จุฑามาศ

ผลิตที่ : ฝ่ายผลิตสื่อกราฟิก โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

สวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10303

กรณีต้องการสอบถามข้อสงสัยหรือข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่ : หัวหน้าสำนักงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สวนจิตรลดา ถ.ราชวิถี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10303 โทร. 0 2252 0665 ต่อ 100, 0 2282 1850 โทรสาร 0 2282 0665

<http://www.rspg.or.th> email : dongdib05@plantgenetics-rspg.org, dongdib05@rspg.org